

“Agrobiznis” = “naftni biznis”

Društvo Ajda Posočje je letošnjo pomlad podprlo akcijo Regija brez gensko spremenjenih organizmov in se tako vključilo v vsesplošno kampanjo za ohranitev kmetijstva brez gensko spremenjenih organizmov (GSO) in zagotovitev pravice potrošnikov do izbire hrane brez GSO, katere pobudnik na evropski ravni je organizacija *Friends of the Earth*.

Z nacionalno kampanjo, ki jo v Sloveniji izvaja *Inštitut za trajnostni razvoj* (ITR), se tako Zgornje Posočje počasi pridružuje prek 4.500 občinam in 170 regijam brez gensko spremenjenih organizmov (GSO) po vsej Evropi. Konec junija so v Posočju o tem najprej razpravljali člani *Občinskega sveta Občine Bovec* ter sprejeli vse štiri točke izjave *Nočemo genske tehnologije na naših poljih!* Julija se jim je pridružila še *Občina Tolmin*. Ker sta se obe občini med drugim pod točko 2 že zavezali, da bosta uporabili vse primerne ukrepe kot npr. izobraževanja in razprave, da se kmetje in lastniki zemljišč na območju občine ne bi odločili za gojenje in sproščanje GSO na svojih zemljiščih, smo se v uredništvu odločili, da jim bomo pri tovrstnem osveščanju priskočili na pomoč. Tokrat se bomo ob pomoči razpoložljive aktualne literature sprehodili po zgodovini “kmetijskih revolucij” – od zelene do genetske revolucije, že v naslednji številki pa bomo našim bralcem predstavili argumente za in proti GSO.

Tatjana Šalej Faletič

Prestop naravnih omejitev

Ocene znanstvenikov (bioinformatikov) pravijo, da danes na ravni mikroorganizmov dobro poznamo delovanje približno tretjine genov, za tretjino delovanje lahko ocenimo približno, o eni tretjini pa ne vemo nič. Si predstavljate, kolikšno je potem znanje na ravni bolj zapletenih živih bitij? Vsekakor bistveno manjše. Na podlagi današnjega znanja je zato komercialno gojenje GSO izjemno neodgovorno in nesprejemljivo. Z gensko tehnologijo prestopamo naravne omejitve med različnimi vrstami. Poglejmo, kako se je začelo.

Ta prispevek namenjam vsem okoljevarstvenim aktivistom, ki nam razkrivajo “biznis igrice velikih mož”.

ŠIRNA FRANCOSKA POLJA, ZASEJANA Z GENSKO SPREMENJENO OLJNO REPICO – Kako široki morajo biti varovalni pasovi, da preprečijo kontaminacijo: 50, 100, 1000 metrov?

Začetki “agrobiznisa”

Zelena revolucija je ameriškemu kmetijstvu omogočila, da pod krinko znanosti in sodobne kmetijske tehnologije (novo hibridno seme, ogromne količine umetnih gnojil, herbicidov in pesticidov, moderne mehanizacije, namakanja s pomočjo črpalk na nafto in plin ...) prodre v ključne svetovne države, tudi v države v razvoju. Predvsem slednje niso imele dovolj denarja, da bi lahko kupile ogromne količine navedene “kemije”, zato so z zagotovitvijo ameriške vlade jemale kredite pri Svetovni banki in velikih newyorških bankah. Prav s tem so se počasi ujele v past. Hibridno seme je lastniku patenta zagotavljalo monopol nad njegovo prodajo. Trdili so, da večje donose omogočajo samo njihove

Utrinki

PROJEKT COMENIUS

Kobarid – Osnovna šola Simona Gregorčiča Kobarid je vključena v projekt *Sokrates – Comenius 1*.

Gre za evropski projekt, v katerega smo skupaj s partnerskimi šolami iz sosednje Italije in Avstrije vključeni že drugo leto. V projektu sodelujejo učenci 3. in 4. razredov devetletke ob pomoči učiteljev, pri delu pa jim kot mentorji pomagajo še sedmošolci. Tako s skupnimi močmi ustvarjajo na temo *Iz vode, v vodi – življenje*.

Medtem ko smo v lanskem šolskem letu dali poudarek predvsem ekologiji in proučevanju čistoče naših voda ter ugotavljanju vplivov na floro in favno ob vodi, smo letos sodelovali na nekoliko drugačen način. Udeležili smo se sejma knjig *“Mercato del libris”*, proučevali stari mlin v okolici Kobarida ter temeljito raziskali bližnje reke in potoke. Z mrežami ujete živali smo opazovali s pomočjo raziskovalnih lup in jih nato spustili nazaj v naravo, nabrane rastline pa smo

uredili v herbarije. Izmislili smo si tudi različne zgodbe, ki smo jih strnili v slikanice, v vsebine pa vključili izmišljene junake, ki so tako kot mi raziskovali bližnje potoke in reke. S pomočjo sedmošolcev smo nato uredili še zbirko rastlin in živali ob reki Soči. Slednje smo nato s pomočjo določevalnih ključev uvrščali v sistem kraljestva rastlin in živali. Za zaključek našega letošnjega sodelovanja smo se 1. junija sodelujoče šole sestale drugič. Tokrat je naše srečanje potekalo v avstrijskem Beljaku, kjer je bilo prijetno in veselo, predvsem pa športno obarvano.

Melita Jakelj, učiteljica, OŠ Simona Gregorčiča Kobarid

VODA – VIR ŽIVLJENJA IN ZNANJA

Tolmin – *“Pravzaprav nismo natančno vedeli, kam gremo, a prišli smo v pravljico deželo, med gostoljubne in prijazne ljudi,”* so besede, s katerimi so se gostje iz šol,

ki z *Gimnazijo Tolmin* sodelujejo v evropskem šolskem projektu Comenius z naslovom *Voda – vir življenja in znanja*, poslovili od svojih gostiteljev. Tolminski dijaki in njihove družine so namreč gostili vrstnike iz splošne srednje šole iz Boenheimkirchna iz bližine Dunaja, dijake klasičnega liceja Garibaldi iz La Maddalene na italijanskem otoku Sardinija ter dijakinje dekliške katoliške gimnazije *Upton Hall School* iz Liverpoola. Naslovno temo projekta – vodo – so dijaki v tem tednu spoznavali z več zornih kotov. Z biološkimi in kemičnimi analizami so analizirali kakovost reke Soče od njenega izvira do Tolmina, z obiskom tolminske ribogojnice so spoznavali gospodarski pomen vode, z ogledom muzeja *Triglavskega narodnega parka* v Trenti pa so spoznali pomen ohranjanja narave in ekološke osveščenosti. Ogled Tolminskih korit in slapu Kozjek je bil svojevrstno doživetje predvsem za goste iz Liverpoola, z ogledom **Ko-**

va hibridna semena in tehnologija. Te trditve je podprla tudi ameriška vlada. Kmetje so zaradi obljub po večjih donosih opustili tradicionalne metode kmetovanja, saj so jih tudi svetovalci razglašali za primitivne in neučinkovite. Visokodonosne sorte hibridne pšenice, riža, koruze itd. ter velike količine umetnih gnojil in herbicidov so se hitro razširile v mnoge svetovne države. Ameriške in druge velike multinacionalke pa so tako z zeleno (kemijsko) revolucijo dobile novo veliko tržišče, kjer so prodajale svoje kmetijske proizvode, umetna oziroma mineralna gnojila, pesticide, mehanizacijo, nafto. Tako se je začel ameriški kmetijski nadzor tržišča.

Genetska revolucija

Tako imenovana zelena revolucija je bila začetek svetovnega nadzora nad proizvodnjo hrane, genetska revolucija pa bo ta proces samo še dokončala. Dokončno bo združila prehrabeno, zdravstveno in energetsko industrijo. Žalostno je, da se to stajanje dogaja pred našimi očmi, brez vsakršnega državnega nadzora in brez nadzora nevtralnih znanstvenih organizacij. Prvi poskusi z GS-rastlinami naj bi bili narejeni že leta 1986, in sicer na francoskem tobaku. Od takrat so se GS-rastline razširile po vsem svetu, tako da je danes z njimi pokritih že 90 milijonov hektarnih površin ali 44,5-kratna površina naše

države. Med ene prvih GS-rastlin, ki so jih uporabljali v industrijske namene, sodi kitajski tobak (1992), odporen proti virusu, ki je povzročal škodo na poljih. Prva GS-rastlina za prehrano – to naj bi bil paradižnik s podaljšano obstojnostjo – pa se je pojavila leta 1994 v ZDA.

Deset let kasneje so nato tržišče z GSO (ter z njim povezano kmetijsko in kemijsko proizvodnjo) že imele v rokah štiri zasebne multinacionalke: **Monsanto** iz Missourija, ki je največja proizvajalka gensko spremenjenih (GS) semen in kemijskih proizvodov,

Dow AgroSciences iz Indiane, ki deluje v 66 državah, **Pioneer HI-Bred International** iz Iowe, ki posluje v 70 državah (vse tri so iz ZDA), na četrtem mestu pa je švicarska **Syngenta**, vredna okoli 6,8 milijarde dolarjev.

Tiho orožje za mirno vojno

Leta 1996 je multinacionalka Monsanto v Evropo poslala seme soje, na katerem ni bilo označeno, da je gensko spremenjeno. Inšpektorji EU so šele kasneje odkrili, da je bila ta soja enaka tisti, ki so jo razširili po Argentini. Tri leta kasneje je **Evropska**

Agrobiznis je postal strateško orožje v rokah ene same svetovne velesile. Pentagonova Nacionalna univerza za obrambo (**National Defense University**) je dan pred iraško vojno leta 2003 izdala dokument, v katerem med drugim piše tudi to: "Agrobiznis za ZDA pomeni enako kot nafta za Srednji vzhod."

Vir: **ENGDAHL, F. William.** (2005). *Sjeme uništenja, geopolitika genetski modificirane hrane i globalno carstvo.* Detecta. Zagreb: Detecta.

Leto 2004. Več kot osem milijonov farmarjev iz sedemnajstih držav je tega leta sejalo GS-semena – 90 odstotkov teh je bilo v državah v razvoju (kar je bil tudi prvotni načrt genetske revolucije (pod pretvezo rešiti ljudi v teh državah pred lakoto). Takoj za ZDA, ki so vodilna država po količini zasejanih GS-posevkov, so Argentina, Kanada in Brazilija, ki so tudi največji proizvajalci GS-hrane na svetu. V ZDA vlada podpira GS-proizvode, zato tam tudi ni treba, da je na proizvodih označeno poreklo. Tako je le peščica Američanov vedela, s čim se pravzaprav prehranjuje. Z GS-semeni je vsako leto zasejanih več obdelovalnih površin. Vedno več je GSO z dvema vnesenima gena, leta 2005 pa je prišla na trg koruza, ki vsebuje celo tri vnesene gene.

Vir: **ENGDAHL, F. William.** (2005). *Sjeme uništenja, geopolitika genetski modificirane hrane i globalno carstvo.* Detecta. Zagreb: Detecta.

Utrinki

bariškega muzeja in cerkvice v Javorci pa so tolminski dijaki svojim gostom predstavili tudi del zgodovine in krvave boje ob reki Soči.

Svojevrsten izziv za obiskovalce je bil tudi spust z raftom po Soči. Domačini smo na rafting v dežju in mrazu sicer gledali skeptično, a naših gostov to ni prav nič motilo. Da srečanje le ni bilo preveč naravoslovno obarvano, sta poskrbela učitelja glasbe in gledališke igre iz Liverpoola, ki sta tolminskim dijakom pripravila poldnevno gledališko delavnico, v kateri sta povzela legende o vodah, ki so jih prek zime zbrali dijaki vseh sodelujočih šol. Dijaki so bili nad njunim načinom dela, tako drugačnim od našega, navdušeni tudi zato, ker so imeli letos že drugič možnost pouka pod vodstvom učitelja iz Anglije. Obenem smo v tem času v galeriji šolskega centra prvič postavili potujočo likovno razstavo na temo voda. Razstava del dijakov vseh sodelujočih šol bo prihodnji dve leti

potovala od ene šole do druge. Projekt se bo nadaljeval jeseni s srečanjem v Avstriji, vanj pa bodo vključene nove, zlasti zgodovinske teme.

Nekateri navdušeni učitelji pa se že to poletje s svojimi družinami ponovno vračajo na počitnice v Posočje. Podpora, ki so jo projektu namenile

Z **BIOLOŠKIMI IN KEMIČNIMI ANALIZAMI** so tolminski gimnazijci skupaj z italijanskimi in angleškimi dijakmi analizirali kakovost reke Soče od njenega izvira do Tolmina. Foto: Radovan Lipušček

unija (EU) tako sprejela moratorij na gojenje GSO. Sprožila ga je Avstrija leta 1997, ko je prepovedala uvoz GSO. Istega leta so države tako imenovane skupine Miami (ZDA, Kanada, Avstralija, Argentina, Čile, Urugvaj) in lobisti mednarodne biotehnoške industrije povzročili propad pogajanj o pogodbi o biološki varnosti. Izid pogajanj je okrepljen prepričanje večine EU-ministrov za okolje, da bi morali braniti svoj zakonodajni okvir. Že leto pred pogajanjmi so namreč objavili negativne izsledke študije na podganah, hranjenih z GS-krompirjem (Dr. **Pusztai**, Velika Britanija), leta 1999 pa še laboratorijsko študijo, ki je pokazala negativne učinke peloda GS-koruze Bt176 na ličinke metulja monarha (Dr. **Losey** in drugi, ZDA).

ZDA so takoj po sprejemu moratorija v EU zagrozile s tožbo v okviru **World Trade Organization** (WTO) oziroma Svetovne trgovinske organizacije, kar so maja 2003 (skupaj z Argentino in Kanado) tudi uresničile. WTO je po treh letih odločila, da Evropska komisija ni uporabila svoje izvršne moči in je tako neupravičeno zadrževala postopek odobravanja GSO ter da so nacionalni moratoriji nelegalni v kontekstu WTO. Vendar pa je bilo odločanje WTO v tem primeru precej netipično, saj niso odločali niti o načelih in določbah zakonodaje EU o GSO niti niso spodbijali pravice držav do prepovedi GSO.

vse tri posoške občine ter njihove lokalne turistične organizacije, je tako že preseгла šolski okvir.

Branka Hrast Debeljak, koordinatorka projekta, Gimnazija Tolmin

POMERILI SO SE NA ABILIMPIADI

Tolmin – Približno 120 tekmovalcev ter 60 njihovih mentorjev in spremljevalcev se je 18. in 19. maja zbralo na peti slovenski abilimpiadi. Gre za tekmovanje, ki osebe s posebnimi potrebami povezuje na ravni zaposlitvenih in prostočasnih dejavnosti.

Z organizacijo prireditve so se spopadli v **Vzgojno-varstvenem zavodu (VZ) Tolmin**, na pomoč pa so jim proskočili še številni prostovoljci, med katerimi so bili **tolminski skavti** in **gimnazijci** ter zakonca **Alojz in Tončka Zorjan**. Po besedah direktorice VZ Tolmin **Danice Hrast** so cilji abilimpiade "izboljšati sposobnosti in potencialne posameznikov"

Poleti 2003 so se države članice EU strinjale s postavitvijo novega strožjega zakonodajnega okvirja za GSO ter GS-hrano in krmila. Nova zakonodaja je v veljavo stopila januarja 2004, s čimer je bil moratorij na gojenje GSO končan in vrata za odobravanje GSO ponovno na stečaj odprta.

Marca 2007 bi moral **Evropski parlament** glasovati o resoluciji *Biotehnologija: perspektive in izzivi za kmetijstvo v Evropi (2006/2059(INI))*, vendar se je morala enostranska resolucija, navdihnjena predvsem z interesi biotehnoških podjetij, vrniti v **Odbor za kmetijstvo**. Poslanci so namreč presodili, da ni zrela za plenarno obravnavo.

Več kot 174 regij brez GSO

Evropska zakonodaja zaradi pritiskov WTO in ZDA ni prepovedala gojenja GS-rastlin na ozemlju držav članic EU, vendar pa so se posamezne države odločile, da postavijo omejitve glede na specifičnost svojega ozemlja. V šestih evropskih državah območja brez GSO tako pokrivajo skoraj celo državo: Avstrija, Francija, Grčija, Italija, Poljska in Švica. V Evropi se je do danes že več kot 4.500 lokalnih skupnosti in 174 regij

V zadnjih štirinajstih dneh so se v javnosti pojavile promocijske zloženke neznanega avtorja in založnika *Rastlinska biotehnologija v kmetijstvu: Kako nam lahko koristi*. Kot so uvodoma zapisali, se bodo lahko bralci z njeno pomočjo seznanili z dejstvi, kako lahko kmetijska biotehnologija koristi slovenskim kmetom in potrošnikom. Izdajo publikacije, ki temelji na štirih virih – eden iz leta 2003, dva iz leta 2004 in zadnji iz leta 2005 – je omogočilo **Veleposlaništvo Združenih držav Amerike** v Ljubljani. Po naših informacijah naj bi jih iz tiskarne prišlo okoli 100.000, namenjene pa naj bi bile izobraževanju predvsem vseh slovenskih kmetov.

razglasilo za tako imenovana območja brez GSO; med njimi tudi občine Bovec, Cerklje in Tolmin. In če bodo na jesenski obravnavi kampanijo podprli še idrijski in kobariški člani občinskega sveta, bodo omenjene občine skupaj zaokrožile največje slovensko območje brez GSO. Morda pa se jim bodo sčasoma pridružile še druge občine v Severno Primorski (Goriški statistični regiji), tako da bi lahko postali celo prva slovenska regija brez GSO. Sicer pa je trenutno v Sloveniji izjavo proti soobstoju GSO v občini podpisalo natanko 30 občin. Interaktivni zemljevid slednjih, ki ga na ITR-ju dopolnju-

jejo sproti, si lahko ogledate na spletni strani: www.itr.si. Ne glede na to se zdi, da je Evropska komisija v luči sodbe WTO odločena nasprotovati nacionalnim prepovedim.

Brezbrizni svet bogastva

Za varstvo rastlin v kmetijstvu uporabljajo veliko kemično-sintetičnih sredstev. Za mnoge je veljalo in še velja, da nimajo negativnih posledic na okolje in človeka. Vendar se vedno znova izkaže, da po daljšem času njihovega uporabljanja v naravnem okolju argumenti, s katerimi so omenjena sredstva prodrli na tržišče, ne držijo več. Vzemimo na primer

samo pesticide, ki so se sčasoma izkazali za zelo nevarne tako za človeka (rakotvornost, mutacije, motnje plodnosti ...) kot za okolje (onesnažena podtalnica, zmanjševanje biotske raznovrstnosti ...). Zakonodajna prepoved uporabe določenih kemično-sintetičnih sredstev je sčasoma zmanjšala njihovo koncentracijo v prehranjevalni verigi – to pa ne drži pri vnosu GSO v okolje, saj ni mogoče nadzorovati prenosa cvetnega prahu in semen.

GSO v Sloveniji

Tudi v Sloveniji se zadnje čase o tem veliko razmišlja. Izdelan je že tudi osnutek zakonodaje o možnosti sobivanja GSO s tradicionalnim in ekološkim kmetijstvom, vendar pa se pojavljajo vprašanja o varnosti teh organizmov, varnostnih pasovih med njivami z GS-rastlinami ter njivami s tradicionalno in ekološko pridelavo. Kot vemo, v Sloveniji prevladujejo majhne kmetije ter velika razdrobljenost zemljišč. Velik del ozemlja je vključen tudi v območja Natura 2000 (v Zgornjem Posočju: občina Bovec kar 84 odstotkov, občina Kobarid 33 odstotkov in občina Tolmin 29 odstotkov) s številnimi parki in vodovar-

Utrinki

► *ter jih spodbujati k sodelovanju v družbeno-ekonomskih aktivnostih, ozaveščanje družbe, vzpostavljanje bolj prijaznega in spodbujajočega okolja, širjenje prijateljstva ter izmenjava mnenj in programov, boljša integracija posameznikov v okolje in večanje možnosti za njihovo zaposlovanje v okoljih, kjer je to že mogoče”.*

Abilimpiado v Tolminu, ki se je je udeležilo 34 moštev iz vse Slovenije, je odprl predstavnik Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve RS **Cveto Uršič**. Ob tej priložnosti je spomnil, da je letošnje leto evropsko leto enakih možnosti za vse, zato se še bolj poudarja spoštovanje različnosti, raznolikosti in raznovrstnosti. Odprtja, ki so ga organizatorji popestrili z bogatim kulturnim programom, so se udeležili tudi vsi trije posoški župani.

Tekmovalci so se nato drugi dan srečanja pomerili v trinajstih disciplinah: pletenju, vezenju s križnim in stebelnim vbodom, strojnem šivanju, oblikovanju lesa in gline oziroma umetne mase, aranžiranju cvetja, krasitvi torte, pripravi narezka, fotografiranju na prostem, slikanju na

svilo, izdelavi uporabnih predmetov iz odpadnega materiala in izdelavi plakata. Stokovne komisije so nato njihove izdelke ocenile, najboljše tri iz vsake kategorije pa so razstavili na kratki razstavi v avli tolminskega kinogledališča. Po koncu abilimpiade so udeleženci svoje izdelke lahko odnesli domov.

Sicer pa je abilimpiada gibanje svetovnega značaja z začetkom na Japonskem. Prvo takšno mednarodno tekmovanje je bilo leta 1981 v Tokiju, v Slovenijo pa ga je leta 1999 prenesel **Center za usposabljanje, delo in varstvo iz Črne na Koroškem**. Od takrat dalje abilimpiado organizirajo vsaki dve leti in nasle-

dnja bo leta 2009, znova v Črni na Koroškem.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

NAJ SIJE SONCE ZA VSE ENAKO

Most na Soči – Sočutje in pomoč sočloveku v stiski sta vrednoti, ki imata med ljudmi še vedno visoko vrednost. Največ in tudi najbolj širokosrčno so navadno pripravljene darovati tisti, ki so tudi sami gmotno omejeni ali si dar odtrgajo od svojih prihrankov. Med slednjimi so gotovo vesela otroška srca, ki z darovanjem in humanitarno skrbjo obenem tudi neposredno dojemajo prej omenjeni vrednoti ter se učijo sodelovanja. Ker je šolski sistem načeloma izobraževalno usmerjen, je vzgoja vrednot dandanes večidel prepuščena staršem in posameznikom v okolju, sredi katerega otrok oblikuje individualno osebnost. Z različnimi akcijami lahko k temu pripomorejo tudi šole.

OŠ Dušana Muniha na Mostu na Soči je že lani sodelovala v Unicefovi akciji *Helpmanije* in zbirala denar za nakup koz otrokom v Nigru, v začetku junija pa so na šolskem igrišču slovesno zaključili dobrodelno

TEKMOVALCI ABILIMPIADE so se drugi dan srečanja pomerili v trinajstih disciplinah: pletenju, vezenju s križnim in stebelnim vbodom, strojnem šivanju, oblikovanju lesa in gline oziroma umetne mase, aranžiranju cvetja, krasitvi torte, itd.

stvenimi območji. Poleg tega je anketna **Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije** pokazala, da večina anketirancev (85 odstotkov) meni, da bi morali GS-rastline v prehrani prepovedati.

“Noetova barka”

F. William Engdahl, ki nas v svojem delu spomni tudi na besede **Henryja Kissingerja**: “Kontroliraj nafto in kontroliraj boš države; kontroliraj hrano in kontroliraj boš ljudi.”, je svoje delo zaključil z mislimi: “Leto 2005. Busheva Vlada v Washingtonu je na poti prevzemanja popolne kontrole nad svetovno nafto in nad svetovno hrano.” Človek k temu nima skoraj kaj dodati, morda le še besede **Jamesa Lovelocka**, avtorja knjige *Gaja se maščuje*: “Kakršnakoli že bo oblika bodoče družbe, vedno bodo v njej privilegirani in revni. V takšnem svetu bo zagotovo med premožnimi še vedno priljubljeno uživanje prave hrane: zelenjave, ki bo pripravljena skupaj s pravim mesom in ribami.” In ko naposled povežeš posamezne niti, ti postane jasno, zakaj so na norveškem otoku Spitsbergen spomladi začeli graditi trezor, v katerem želijo shraniti semena najpomembnejših kulturnih rastlin. Semenska banka,

V zadnjih nekaj letih se je gensko spremenjena hrana že prikradla v prehransko verigo tudi v Sloveniji – predvsem v živilnorojo. Gensko spremenjena krma mora biti sicer primerno označena; mesa, mesnih izdelkov, mleka in mlečnih izdelkov živali, krmjenih z gensko spremenjeno sojo ali koruzo, pa ni treba več označevati. In tako se sled zabriše. Pred kratkim se je gensko spremenjeni riž, ki ni imel dovoljenja za prodajo, znašel tudi na naših trgovskih policah.

Vir: **BAVEC, Martina**. (2007). Zakaj je tudi v Sloveniji vse več ljudi proti sproščanju GSO? V: *Gea. Letnik XVII, april*. Str: 11.

KDO LAHKO NADZIRA PRENOS CVETNEGA PRAHU IN SEMEN GENSKO SPREMENJENIH RASTLIN? – Vrt v Franciji z gensko spremenjeno oljno repico, ki se je zasadila sama. Ker se sicer njena prepoznavna živo rumena barva v našem glasilu ne vidi, smo jo označili.

izklesana v kamen pod trajno zamrznjenimi tlemi tega arktičnega otoka, bo hranila do tri milijone ključnih kulturnih semen. Za vse nas ali za ...

Patricia Rejec

Foto: **Mercedes Fratnik**

Viri:

- **ENGDAHL, F. William**. (2005). *Sjeme uništenja, geopolitika genetski modificirane hrane i globalno carstvo. Detecta. Zagreb: Detecta.*
- (2006). *Rastlinska biotehnologija v kmetijstvu: Kako nam lahko koristi*
- **LOVELOCK, James**. (2007). *Gaja se maščuje. Ciceron. Ljubljana: Ciceron.*
- **SHEA, Neil**. (2007). *Norveška banka za semena. V: National geographic. Letnik 2007, št. 6. Str.: 28.*
- **ŽEL, Jana**. (2007). *Gensko spremenjene rastline – tukaj in zdaj. V Gea. Letnik XVII, april. Str: 8–9.*
- **BAVEC, Martina**. (2007). *Zakaj je tudi v Sloveniji vse več ljudi proti sproščanju GSO? V: Gea. Letnik XVII, april. Str: 11.*
- **Inštitut za trajnostni razvoj**. (2006). *Nočemo genske tehnologije na naših poljih! [Online]. Inštitut za trajnostni razvoj. Ljubljana. Datum zadnjega popraviljanja: 12. april 2007. [Citirano: 9. 7. 2007, 16:05]. Dostopnost na spletnem naslovu: <http://www.itr.si/nvo-portal/gso/mapa/gradivo>.*
- **MORALES, Michel**, in **Bertram VERHAAG** (producenta). **VERHAAG Bertram** in **Gabriele KRÖBER** (režiserja). (2007). *Dokumentarni film: “Life running out of Control” (Življenje uhaja iz kontrole). [Online]. Produkcija: DENK mal Film in Haifisch Film. [14. 6. 2007, 18:07]. Dostopnost na spletnem naslovu: <http://video.google.com/videoplay?docid=1876901729566469042&hl=en>.*

Utrinki

akcijo, ki je potekala v tem šolskem letu. Pripravili so prireditev, na kateri so sodelovali učenci s podružnice na Šentviški Gori in Trebuše ter učenci centralne šole. Osnovnošolci so v humanitarni akciji šolske skupnosti z naslovom *Naj sije sonce za vse enako* pod mentorstvom profesorice tehnične vzgoje **Mateje Maretič** zbirali dobrodelne prispevke za slabovidnega dečka in njegovo družino, ki se spopada s socialno stisko. Že v začetku šolskega leta so se odločili, da tudi letos izpeljejo humanitarno akcijo, otroci pa so sami predlagali, da bi denar tokrat zbirali za slovenskega otroka.

Za družino so izvedeli s pomočjo *Zveze prijateljev mladine Slovenije*, ki je posredovala podatke. Več sto zbranih evrov bodo družini nakazali brez vmesnih posrednikov. Akcija je potekala tako, da so na centralni in podružničnih šolah zbirali kovanice. Otroci naj bi prinašali del svoje žepnine in tako povsem sami humanitarno prispevali. Osnovnošolci so tako kot lansko leto tudi letos pokazali veliko mero odgovornosti ter se dela lotili z veliko vnemo. Iskreno so bili veseli, ko so videli, koliko denarja se je nabralo. Nekateri

otroci so za malega **Anžeta** in sestrico **Ano** prinesli svoje igrače. Po besedah mentorice humanitarne akcije **Mateje Maretič** je bolj kot zbrani denar dragocen prikriti uspeh akcije – ko otroci dobijo priložnost, da lahko izrazijo tisto najlepše, kar je v njih: solidarnost, empatijo in občutljivost za stisko drugih, saj tempo življenja, v katerem živimo, ta lepa in prvinska čustva lahko kaj hitro povozi.

Špela Mrak

ZMAGA NA NATEČAJU UNICEFA

Podbrdo, Ljubljana – V lanskem letu je UNICEF praznoval šestdesetletnico svojega delovanja. Ob tej priložnosti je bil razpisan likovni natečaj za učence petih razredov devetletke. Za sodelovanje na natečaju smo se odločili tudi petošolci **OŠ Simona Kosa Podbrdo**. Razmišljali smo, kako bi likovno prikazali poslanstvo UNICEF-a. Imeli smo veliko zamisli. Na koncu smo združili dve: punčke iz cunj in cepljenje otrok. Izdelali smo veliko trganko na to temo, ki nam je dobro uspela in smo bili z njo še sami zelo zadovoljni. Očitno pa je naše delo navdušilo tudi komi-

sijo, ki nam je dodelila prvo mesto. Zato smo se trije predstavniki razreda: **Martin Kenda, Franjo Matej Podnar**, in **Žiga Trojer** skupaj z razredničarko **Suzano Torkar Panjtar** 17. maja odpravili v Ljubljano, kjer je bilo v Magistratu odprtje razstave nastalih del. Otvoril jo je župan

mestne občine Ljubljana **Zoran Jankovič**, pogovarjali pa smo se tudi z ambasadorico Unicefa **Mileno Zupančič**. Obisk razstave je bil za nas vsekakor lepo in zanimivo doživetje, ki se ga bomo še dolgo spominjali.

Petošolci OŠ Simona Kosa Podbrdo z razredničarko **Suzano Torkar Panjtar**

NA NATEČAJU UNICEFA SO ZMAGALI PODBRČANI – Razstavo izbranih del petošolcev na ljubljanskem Magistratu so si ogledali (iz leve proti desni): učiteljica **Suzana Torkar Panjtar**, ambasadorica UNICEFA **Milena Zupančič**, podbrški petošolci **Martin Kenda, Franjo Matej Podnar, Žiga Trojer** in predsednica UNICEF Slovenija **Zora Tomič**. Foto: **Arhiv S. T. P.**